न पूजयति स पूजकस्तावुभौ पुण्यात्मानावुभावपि च्छ्छति हिनस्तीत्यर्थः। पूजाराहित्यमेकस्य हिंसा इतरस्य तु सत्यामपि पूजायां स्निग्धस्य द्वितीयस्य तदभावेन मनः क्लिश्नाति। एवमत्रापि परस्परस्निग्धयोरग्न्यादित्ययोर्मध्ये सायं प्रातर्वा कस्यचिदेव होमे सति उभावपि क्लिश्नातः। परस्परञ्चैवमवगन्तव्यम्। सायङ्कालादूर्द्ध्वं आदित्योऽग्निं प्रविशति। अत एव तेजोद्वयमेलनात् रात्रौ दूरेऽप्यग्निर्दृश्यते। तथोद्यन्तमादित्यमग्निरनुकूलः समारोहति। तस्मादग्नितेजसः सूर्य्ये प्रविष्टत्वात् अहनि दूरे धूम एव दृश्यते न तु तेजः। एवं परस्परस्नेहे सति सायङ्काले यद्यग्न्यर्थमेव ऊत्वा सूर्य्यार्थं न जुहुयात् तदानीमयं सूर्य्यादिच्छिद्येत। एवं प्रातरपि सूर्य्यार्थमेव ऊत्वा वह्न्यर्थमजुह्वन् पुमान् अग्नेर्विच्छिद्येत। अपि च देवतानां वह्न्यादीनां सपरिवाराणां स कलहं सम्पादयेत्। अतस्तत्परिहाराय सायङ्कालेऽग्निना सह सूर्य्यं मिश्रयित्वा तादृशेन मन्त्रेण जुहुयात्। मन्त्रस्य चायमर्थः। अग्निरूपं यज्ज्योतिः, सूर्य्यरूपञ्च यज्ज्योतिः, उभयविधं यत्तस्मा इदं हविरिति स्वकीया वागाह। यद्वा स्वाहाशब्दस्य निपातस्य दानार्थवाचित्वादिदं हविर्दत्तमिति। एवं प्रातःकालेऽपि सूर्य्येण सह अग्निं मिश्रयित्वा सूर्य्य इत्यादि मन्त्रेण जुहुयात्। तथा सति कालद्वयेऽपि पुण्यात्मनोरुभयोर्होमात् कलहं न सम्पादयेत्॥

सायङ्कालीनमन्त्रेण पूर्व्वभागस्य तात्पर्य्यं दर्शयति। "अग्निर्ज्योतिरित्याह। अग्निर्वै रेतोधाः" इति। रेतसां गर्भाशये